

Turvallinen koulu??

*Rehtori Matti Waitinen
Helsingin Pelastuskoulu*

● — — — — ● — — — — ● ● — — — —
onnettomuuksien ehkäisy ● pelastustoiminta
ensihoito ● väestönsuojelu

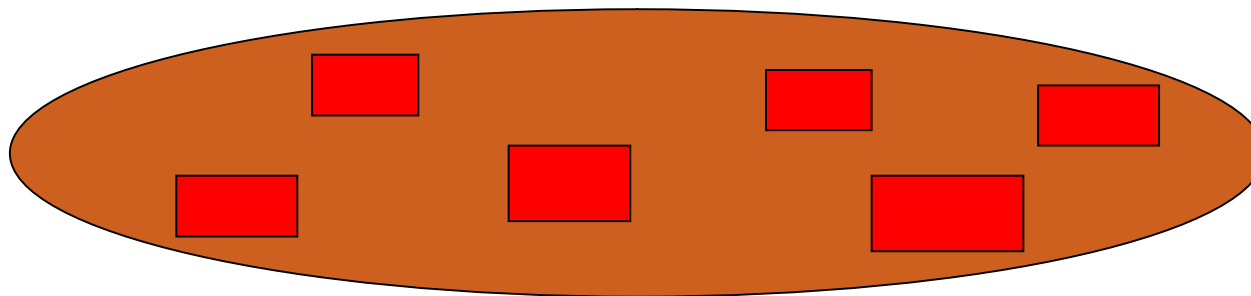
Oppilaitoksen sijainti...

- turvallisuusavaruudessa

Lisääntyvä vastustuskyky

Lisääntyvä haavoittuvuus

ORGANISAATIOT

onnettomuuksien ehkäisy • pelastustoiminta
ensihoito • väestönsuojelu

Turvallisuuskulttuurin mittaamiseksi

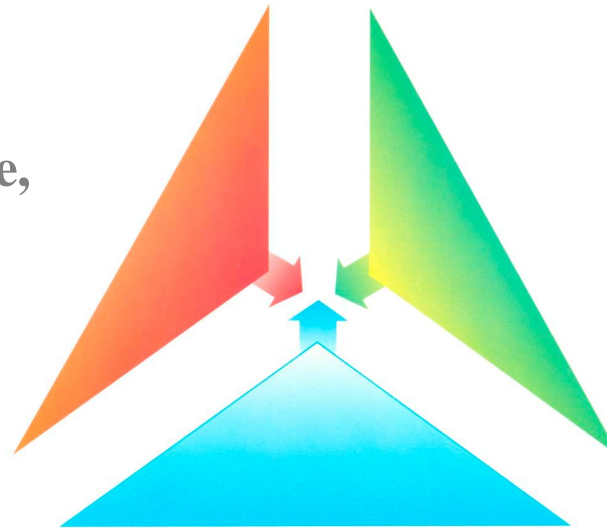
- ei yleispätevää menetelmää
- ei vahvaa teoriaa taustalla
- usein mielletty tekniseksi asiaksi
- vähän sovellutuksia mittaamisesta
- vähän (jos lainkaan!) aiempia tutkimuksia kouluympäristöstä

Turvallisuuskulttuuri koostuu...

Oikeat arvot, asenne,
suhtautuminen

Riittävästi
tietoa ja taitoa

Käytännön teot ja toimet

Motivaatio X Osaaminen X Mahdollisuudet = Tulos

Professori Veikko Teikari /TKK

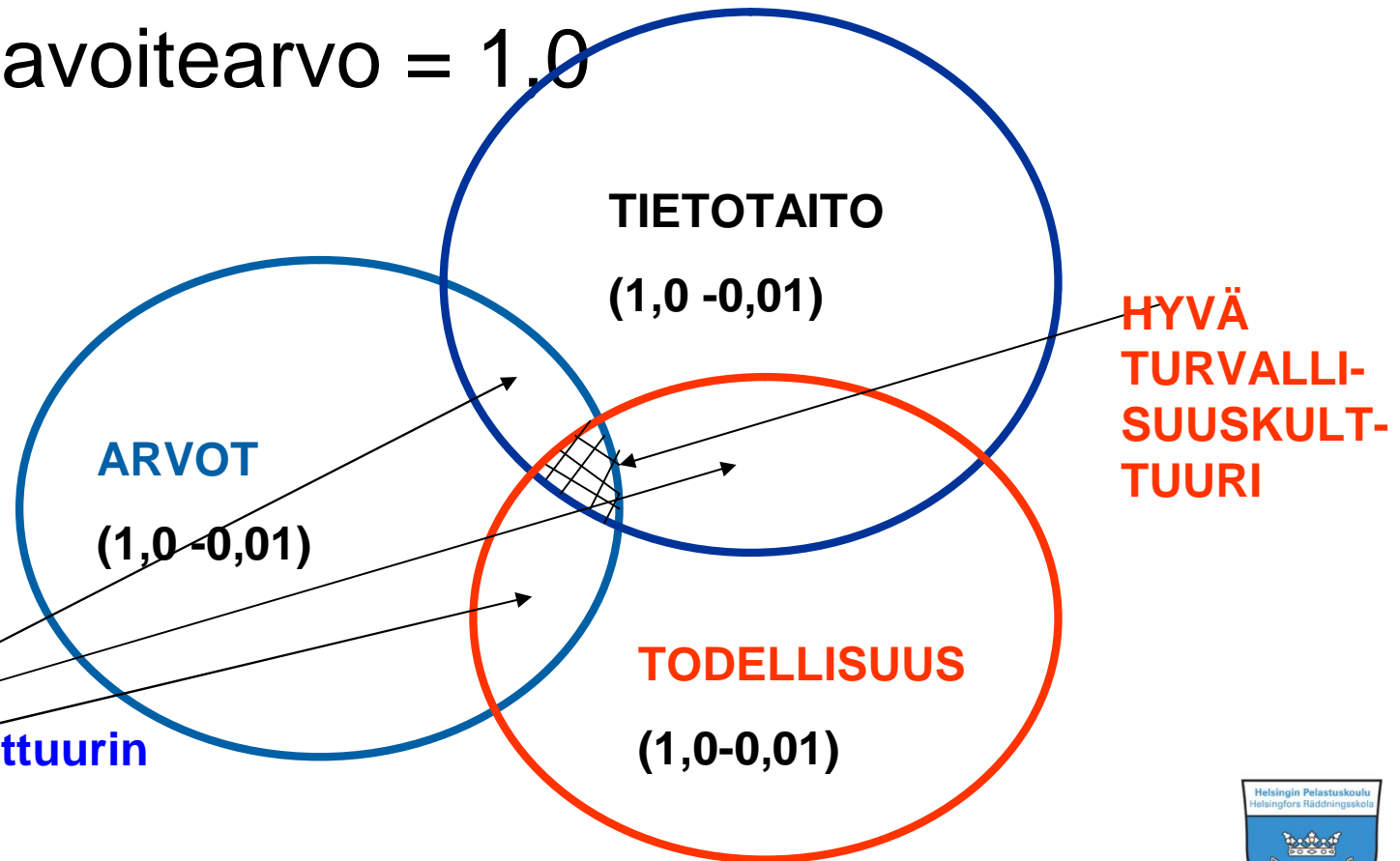
• — — — — — • — — — — — • — — — — —
onnettomuuksien ehkäisy • pelastustoiminta
ensihoito • väestönsuojelu

Turvallisuuskulttuuri = arvot X tietotaito X käytännön todellisuus

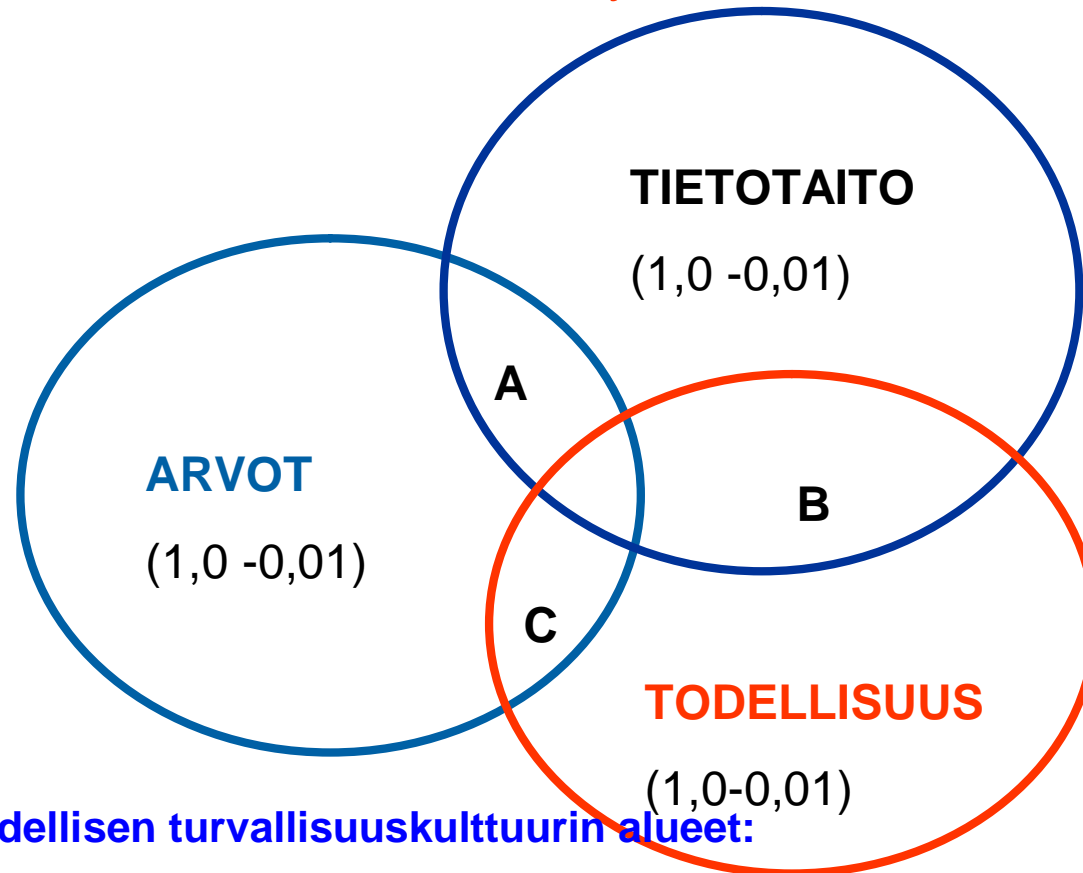
Tavoitearvo = 1,0

● — — — ● — — — ● — — —
onnettomuuksien ehkäisy • pelastustoiminta
ensihoito • väestönsuojelu

Turvallisuuskulttuuri = arvot X tietotaito X käytännön todellisuus

Epätäydellisen turvallisuuskulttuurin alueet:

A = arvot oikeat, tietoa on, mutta ei siirry käytäntöön eri syistä

B = tietoa on, asioita tehdään, mutta vain ns. ”näön vuoksi” tai koska on pakko.

C = asioita arvostetaan, mutta teot väärä, tieto puuttuu, voi aiheuttaa lisäriskiä

Vielä keskeneräisen väitöskirjani työnimi on tässä vaiheessa...

”Turvallinen koulu? Helsinkiläisten peruskoulujen turvallisuuskulttuurista ja siihen vaikuttavista tekijöistä”

-kohteena 14 koulua, vastaajina (N=387) koulun aikuista -mm. arvojen ja turvallisuustietojen kartoitus, koulujen auditointi, rehtoreiden teemahaastattelut.

(Lisäksi em. koulujen 5.luokkalaisten turvallisuuskysely N=452, jonka käyttö tässä tutkimuksessa vielä epävarmaa...)

- nämä tiedot kerätty maaliskuussa 2008 ja 2009

Mixed methods- tutkimus....

- kvantitatiivisen tiedon kerääminen (arvot ja asenteet, turvallisuustiedot, turvallisuusympäristön auditointi), näiden pohjalta turvallisuuskulttuurin tason määrittely
- syventävä teemahaastattelu esiin nousseista seikoista... Tarkoituksena löytää syitä vallitsevaan olotilaan ja keinoja kehittämiseen...

Tutkimuksen triangulaatio

- kyselyiden ja auditoinin pohjalta määritetään vertailuarvoluku kohteen turvallisuuskulttuurille
- kyselyistä nousevat myös aiheet teemahaastatteluiden kysymyksille
- laadullisen analyysin tukena ja selittävinä tekijöinä osin toimii myös kyselyiden antama tieto

Tulosten yleistettävyydestä lyhyes

- **14 koulua on noin 10% Helsingin kaikista peruskouluista**
- **387 koulun aikuista on n. 6,6% koko opetusviraston henkilökunnasta**
- **(452 oppilasta on 1%:n otos koko populaatiosta)**
- **koulut, 2 / suurpiiri on valittu sattumanvaraisesti**

” Perusopetuslaki: Vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenen elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja”

Toisaalta huoltajat ja suuri yleisö pitävät myös itsestään selvyytenä, että oppilaat ovat koulussa turvassa ja työskentelevät siellä osaavien aikuisten kanssa...

Eri tapoja hankkia tietoa turvallisuuskulttuurista

Haastattelut	<ul style="list-style-type: none"> + vastaajat voivat kertoa omin sanoin + joustavuus + mahdollisuus lisäkysymyksiin ja syvällisempään tietojen keruuseen 	<ul style="list-style-type: none"> – tulokset eivät suoraan vertailukelpoisia – aikavievää – perustuu rajalliseen määrään ➤ hankaluus yleistää tuloksia koko organisaatioon
Kyselyt	<ul style="list-style-type: none"> + kattava tietojen keruu, yleistettävyyys + tulokset kvantifioitavissa ja vertailtavissa eri ryhmien/ vuosien välillä + anonymisyys + helposti hallittavissa 	<ul style="list-style-type: none"> – kuvaa vastaajan ilmeisiä/ tietoisia arvoja ja asenteita – ei ehkä paljasta syvällisempiä/ tiedostamattomia uskomuksia, arvoja ja asenteita – kysymysten muotoilu tärkeää – vastausmahdollisuutta voidaan rajoittaa luokitelulla – vastausprosenttiin vaikuttaa kyselyn ulkoasu/ mahdollisuus käyttää työaika

Lähde: IAEA-TECDOC-1321, 2002

Eri tapoja hankkia tietoa turvallisuuskulttuurista

<p>Havainnointi</p>	<p>+ täydentää haastatteluja + kulttuurin todentaminen käytännössä + tuottaa mahdollisesti uutta tietoa</p>	<p>– ei voida kvantifioida/ käyttää tilastollisesti – havainnointi vaikuttaa kulttuuriin/ havainnoitavien toimintaan – liiallinen yleistäminen rajallisten havaintojen perusteella</p>
<p>Dokumenttien läpikäynti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • esim. ydinvoima-alalla toiminnan ohjeistus ja dokumentointi on massiivista • turvallisuuskulttuurin tunnuspiirteitä: systemaattinen lähestymistapa turvallisuuteen sekä roolien/ vastuiden selkeä määrittely • asiakirjojen läpikäynnin tiheys vaikuttaa organisaation halukkuuteen ylläpitää asiakirjat ajan tasalla. Tällä voi olla vaikutusta turvallisuuteen • työntekijät voivat osallistua työnsä kannalta tärkeiden asiakirjojen valmisteluun. Tämä osoittaa, että organisaatio pitää tärkeänä heidän osallistumistaan työn laadun ja turvallisuuden kannalta. • turvallisuuskulttuuria ei voi arvioida vain dokumentteja läpikäymällä, mutta asiakirjojen läpikäynti voi vahvistaa muilla tavoin hankittuja tietoja <p><small>Lähde: IAEA-TECDOC-1321, 2002</small></p>	

Koulun aikuisten turvallisuu tiedot ja -taidot...

● — — — — — ● — — — — — ● ● — — — — —
onnettomuuksien ehkäisy ● pelastustoiminta
ensihoito ● väestönsuojelu

Yksittäin tarkasteltuna...

- A1= 0.64
- **A2= 0.50**
- B1= 0.59
- B2= 0.63
- C1= 0.59
- C2= 0.64
- D1= 0.56
- D2= 0.66
- **E1= 0.68**
- E2= 0.63
- F1= 0.62
- F2= 0.61
- G1= 0.63
- G2= 0.57

Keskiarvo kaikki (N= 387) on ~ 0,61 max 1.00

Koulun aikuisten turvallisuusarvot ja asenteet...

● — — — — ● — — — — ● ● — — — —
onnettomuuksien ehkäisy ● pelastustoiminta
ensihoito ● väestönsuojelu

Yksittäin tarkasteltuna...

- **A1= 0.73**
- A2= 0.55
- B1= 0.56
- B2= 0.60
- **C1= 0.49**
- C2= 0.57
- D1= 0.61
- D2= 0.56
- E1= 0.50
- E2= 0.57
- F1= 0.57
- F2= 0.54
- G1= 0.57
- G2= 0.55

Koulun aikuisten keskiarvo (N=388) on ~0.56, max 1.00

Koulun turvatarkastus...

● — — — — ● — — — — ● ● — — — —
onnettomuuksien ehkäisy ● pelastustoiminta
ensihoito ● väestönsuojelu

Yksittäin tarkasteltuna...

- **A1= 0.46**
- A2= 0.52
- **B1= 0.50**
- B2= 0.74
- **C1= 0.50**
- **C2= 0.42**
- **D1= 0.78**
- D2= 0.70
- **E1= 0.78**
- E2= 0.64
- F1= 0.66
- **F2= 0.78**
- **G1= 0.84**
- G2= 0.61

Koulujen keskiarvo (N=14) on ~0.65, max 1.00

Koulujen turvallisuuuskulttuurista...

● — — — — ● — — — — ● ● — — — —
onnettomuuksien ehkäisy ● pelastustoiminta
ensihoito ● väestönsuojelu

Kaikki koulut...

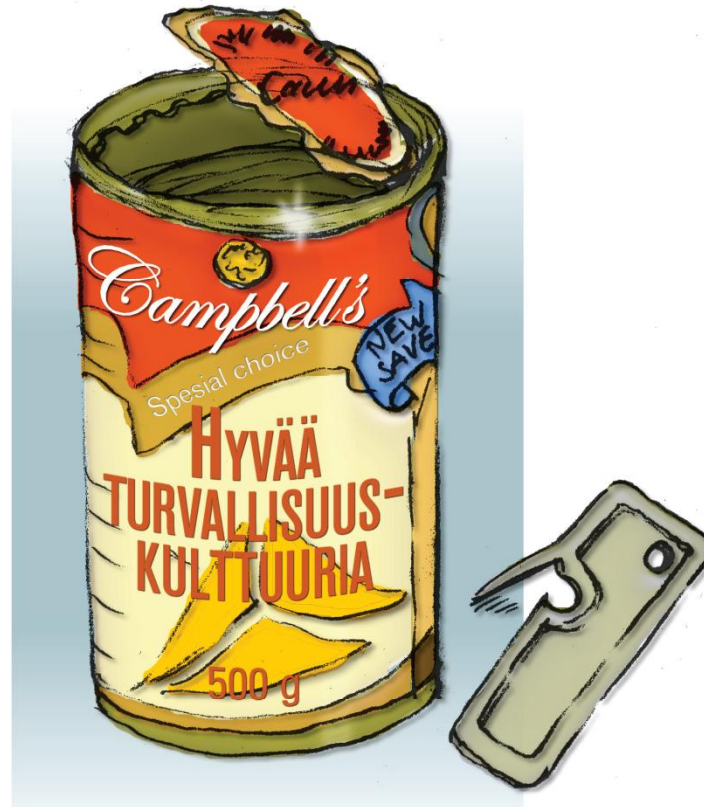
- Arvot ja asennoituminen 0,5637
- Turvatarkastus 0,6488
- Tietotaito 0,6078
- **A x K x T= 0,222**

Yksittäin tarkasteltuna...

- A1= 0.215
- **A2= 0.143**
- **B1= 0.164**
- **B2= 0.280**
- **C1= 0.145**
- **C2= 0.153**
- **D1= 0.266**
- D2= 0.259
- **E1= 0.265**
- E2= 0.230
- F1= 0.233
- F2= 0.234
- **G1= 0.301**
- G2= 0.240

Analyysissä...

- vertailen ja tarkastelen hyviä ja huonoja kouluja keskenään ja erikseen... pyrin löytämään samankaltaisuuksia kummassakin ryhmässä... ja saamaan vastauksia kysymykseen: **Mitkä seikat näyttävät tekevän hyvästä hyvän ja heikosta heikon kun puhutaan turvallisuuskulttuurin tasosta kouluissa? Miten koulujen turvallisuuskulttuurin kehittymistä tulisi tukea?**

Hyvää turvallisuuskulttuuria ei voi ostaa kaupan hyllyltä...
se on aina rakennettava itse!

Työkaluja koulujen turvallisuustyöhön

Oppilaitoksen turvallisuusopas

Turvallisuudesta ei yhteiskunnassamme koskaan puhuta liikaa. Tämä Oppilaitoksen turvallisuusopas on laadittu oppilaitosten henkilöstön turvallisuusedoiden osaamisen kartuttamiseksi. Oppilaat, opettajat ja heidän omaisensa pitävät itsestään selvänä, että oppilaitoksen turvallisuusasiat ja niihin liittyvä suunnittelu ja koulutus on hoidettu asianmukaisesti. Oppilaitoksen työntekijä, joka ei osaa huolehtia omasta ja lähimmäistensä turvallisuudesta silloin, kun jotakin odottamatonta tapahtuu koulussa, on pahimmillaan merkittävä turvallisuusriski koko oppilaitosyhteisölle.

Yllättävää kyllä, yleisesti ottaen varsin harvat työntekijät tiedostavat vastuunsa osana työpaikkansa turvallisuusjärjestelmää. Liian harvat myöskään ymmärtävät omakohtaisen varautumisen merkityksen omalle ja lähimmäisten turvallisuudelle. Ympäristömme riskejä vähätellään ja usein luotetaan vain hyvään turtiin tai siihen, että jokin ulkopuolinen taho kuten esimerkiksi viranomaiset rientävät aina nopeasti apuun. Turhien riskien välttäminen ja onnettomuisten ennaltaehkäisy kannattaa kuitenkin aina!

Kalteen kokoreen turvallisuusalan ammattilaisen, Pelastuskoulun rehtorin Matti Waitisen ja Suomen Pantin turvallisuusasiantuntija Erkki Ripatin yhdessä laatiman materiaalin on kustantanut Suomen Palopäälystöllitö ja se on tarkoitettu käytettäväksi oppilaitosten turvallisuustyötä ohjeistavana käsitteinä jokaisen koulun ja oppilaitoksen arjessa.

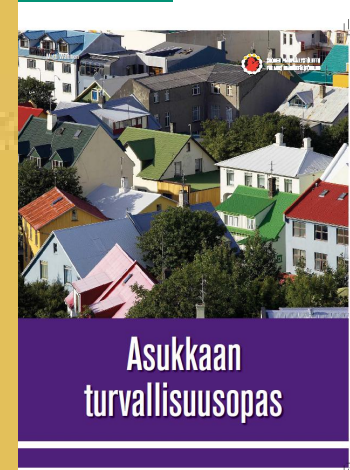
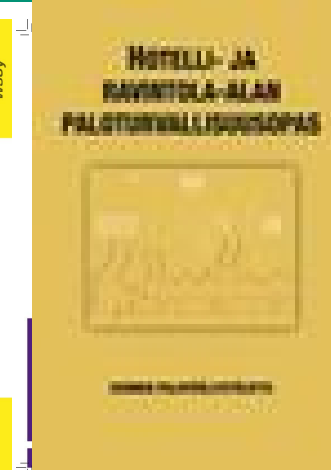
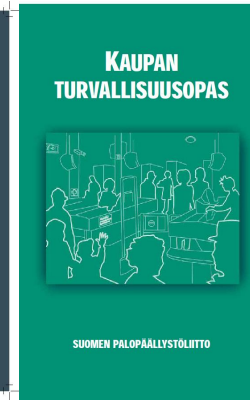

Suomen Palopäälystöllitö | Kasarmikatu 1 D, 00140 Helsinki
Puh. 09-2522 9200 | Faksi 09-2522 9222 | toimisto@spp.fi | www.spp.fi

Oppilaitoksen turvallisuusopas

onnettomuuksien ehkäisy • pelastustoiminta
ensihoito • väestönsuojelu

Lisänä aiempaan julkaisutoimintaan...

Kiitos mielenkiinnostanne!

Matti Waitinen

Rehtori, KM, Master of Security

Helsingin Pelastuskoulu

matti.waitinen@hel.fi

gsm 050-3645 374

● — — — — ● — — — — ● ● — — — —
onnettomuuksien ehkäisy • pelastustoiminta
ensihoito • väestönsuojelu

